

Tisztelt MÉSZ Közgyűlés!

Kedves kollégák!

Nehéz, tragikus évet hagytunk magunk mögött, és még mindig nem látjuk a végét. Egy biztos, a világjárvány mindannyiunk életét megváltoztatta. Sokan állítják, hogy most kezdődött el a 21. század. Hogy ilyen lesz-e, és hozzá kell-e majd "szoknunk" a hasonló vészhelyzetekhez, korlátozó intézkedésekhez, azt nem tudom, de abban biztos vagyok, hogy a régi világ nincs többé. Hogy hogyan rendeződnek át a társadalmi viszonyok, milyen új világ fog kialakulni, az most fog eldőlni.

A MÉSZ újjáválasztott elnöksége ilyen rendkívüli körülmények között kezdte meg tevékenységét és folytatta elődei munkáját. Nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy az első és legfontosabb teendőnk, áttekinteni a válság helyzetet, bevezetni a biztonsági intézkedéseket, és megteremteni a takarékos és gazdaságos tevékenység feltételeit.

Bár az előjegyzési naptárunk tele volt egész évre, terveink megvalósítását a Korona vírus felülírta. Későbbre kellett halasztanunk több programunkat, és meg kellett tanulnunk az új technikákat, online közvetítési formákat. A korlátozások nyomán elkezdtünk digitális platformokat kialakítani, webináriumokat szervezni, hogy minél több érdeklődőhöz juttassuk el programjainkat, rendezvényeinket. Ez eleinte nem volt könnyű, és sajnos sok technikai nehézséggel, többletmunkával és költséggel is járt, de azt gondolom egyre jobban belejöttünk, és mára már több digitális felületünk és megjelenési formánk is van, ami komoly visszhangot és szakmai elismerést szerzett a MÉSZ-nek.

Ilyen módon, kiállításainkat, rendezvényeinket online módon bonyolítottuk le, melyek közül az első *Fajcsák Dénes és Nagy Csaba* kurátor munkájának köszönhetően az **„Építészet & Turizmus kortárs kapcsolatai”** című tárlat volt, *Deák Krisztina*, a Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi helyettes Államtitkárság Építészeti és Műemlékvédelmi főosztály vezetője megnyitójával. Minden technikai nehézség ellenére nagy népszerűségnek örvendett *Salamin Ferenc*, az Országos Főépítész Kollégium elnöke megnyitó beszédével megnyílt **„Vándorokból Építőművészek”** című online kiállításunk is, ahol több mint 30, Vándoriskolát végzett MÉSZ tag mutatta be legújabb munkáját, megjelenítve a Kós Károly Egyesülés értékrendjét, az építész pálya és hivatás szépségét. Tovább folytatódott *Gyukics*

Péter fotóművész „Ég és föld találkozása a korszerű templom építészetben” című nagyszabású kiállítás sorozata is, Haris László fotóművész megnyitó beszédével. Szerencsére nem maradt el, bár csak online módon sikerült megtartani „**Bécs és Budapest párhuzamos városképei**” konferenciabeszélgetéssel egybekötött kiállítást, Tamáska Máté szervezésében.

Az idén januártól új kiállítás sorozatot indítottunk útjára, a **Vidék építészetét** bemutató rendezvényeinkkel, hogy ne csak a fővárosra koncentráljunk, hanem személyes, élő kapcsolatokkal felébresszük a vidéken élők érdeklődését az építészet iránt. A területi építész kamarákkal kötött együttműködési megállapodásainknak köszönhetően sorra mutatkoztak be munkáikkal a vidéki építészek, bizonyítva az ország épített kultúrájának sokszínűségét és magas minőségét. Elsőként az „**Év háza Komárom-Esztergom Megyében**” kiállítás keretében ismerhettük meg a legújabb díjnyertes épületeket a régióból, majd a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Építész Kamara**, „Tervben és Térben” című kiállítása következett. Ezt követően a **Heves Megyei Építész Kamara** tagjai hozták el alkotásaikat a MÉSZ székházba, majd a **Hajdú-Bihar Megyei Építész Kamara** „sumMA” című online tárlata volt a kiállítás sorozat 4. állomása.

A vidék építészetét bemutató sorozatunk másik mérföldköve a „**Magyarország szép**” című online konferenciánk, ahol kifejezetten olyan újonnan megvalósult épületeket válogattunk, melyek az ország legkülönbözőbb településein bizonyítják a magyar építészet sokszínűségét és magas színvonalát.

A vidéki jelenlétünket erősíti szintén a Teleki Alapítvány támogatásával tovább folytatódó, és egyre népszerűbb „**Nagyapám Háza Örökségvédelmi Programunk**”, melynek elméleti előadásait alkalmanként közel 100 jelenlévő érdeklődő kísérte figyelemmel. Reméljük a nyáron megrendezésre kerülő hét helyszínen tervezett gyakorlati képzéseinket már előben tudjuk megtartani, melyre a „**Táborbörze-2021**” keretén belül várjuk az elkötelezett, érdeklődő fiatalokat.

Szintén online formában tudtuk megrendezni, a két világháború között Kínában élt és alkotott Gonda Károly tiszteletére meghirdetett emlékév záró eseményét a **Gonda Emlék Konferenciánkat**. A nemzetközi találkozót *Baldavári Eszter* művészettörténész és számos nemzetközi művészettörténész és építész közreműködésével *Bolla Szilárd*, Magyarország Sanghaji Nagykövete nyitotta meg. A kiállítás anyaga, a járvány helyzet enyhülésével terveink szerint majd előben is megtekinthető az Építészeti Múzeum és Műemléki Dokumentációs

Központ Városligeti fasor 11-13. szám alatti kiállítótermében. Köszönet ezért minden támogatóknak és közreműködőnek.

Ha már a nemzetközi kapcsolatainknál tartunk, szeretném kiemelni, hogy a világjárvány ellenére is töretlen és továbbra is igen aktív a szomszédos országok szakmai szervezeteivel, a Visegrádi országok építőművész szövetségeivel a kapcsolatunk. A járvány helyzet ellenére a **V4 Építészeti Társulás** keretein belül rendszeres online megbeszéléseket folytatunk, zsűrorokat delegálunk a legrangosabb lengyel (Krakkói Építész Biennále), cseh (Architectural Grand Prix) és szlovák (Dusan Jurkovics-díj) építész díjak kuratóriumaiba, és részt veszünk egymás nemzetközi rendezvényein, kiállításain. Az elmúlt esztendőbe is lebonyolítottuk a **V4 országok családi házai** pályázatunkat és összeállítottuk a kiállítás anyagát, melynek *Borsos András* a lelkes motorja. A világjárvány azonban itt is ellehetetlenítette az élő kiállítások lehetőségét, de a hátrányból sikerült erényt kovácsolnunk. Rövid összefoglaló videókat állítottunk össze a nyertes épületekről, és azokat rendszeresen közzé tettük közösségi csatornáinkon. Bevezettünk egy új online kiállítási formát, és nemzetközi kiállítás megnyitót, ahol élő videóbeszélgetésekben mutatkoztak be az adott ország nyertes építészirodái. Ezzel a média felülettel még tovább szélesítettük a személyes bemutatkozás lehetőségét, és nemzetközi téren is sikerült reprezentálnunk a magyar építészet példaértékű alkotásait.

A pandémia ellenére rendszeresen részt vettünk az **Építészek Nemzetközi Szövetsége (UIA)** munkájában, és a MÉSZ delegáltjai is aktívan bekapcsolódtak az UIA Munkabizottságaiba. *Fátyol Tibor* a **MÉSZ UIA Tervpályázati Bizottságon**, *Bachmann Bálint* az **UIA Education Munkabizottságában**, *Kiss Zsolt István* pedig az **Egészségügyi Épületek Munkabizottságban**, *Patonai Dénes* a **Sport és Szabadidő Munkabizottságban**, *Somogyi Krisztina* pedig a **MÉSZ Környezet-Kultúra-Nevelés munkacsoportjában** tevékenykedik aktívan. (Ezekről a tevékenységekről a MÉSZ-UIA Munkabizottságainak külön beszámolóiban olvashatnak részletesebben.)

Sikeresen folytatódott a MÉSZ-MOME együttműködés keretén belül a magyar építészet meghatározó egyéniségeit bemutató **„HÁZ+MESTEREK”** című videó sorozatunk, amelynek immár az V. évadát kezdjük az idén. A **MÉSZ Youtube csatornáján** megtekinthető videókban eddig 40 építészt szólaltattunk meg hitvallásukról, szakmáról, építészetéről. Köszönet ezért az alkotóknak, *Somogyi Krisztinának*, *Pálfalusi Attilának*, *Fürdő Zsanettnek* és MOME Építészeti Intézetének. Meggyőződésünk, hogy a MÉSZ, a magyar építészetben betöltött szerepköréből

adódóan alkalmas az elmúlt évtizedek építészettel kapcsolatos eszmecseréinek dokumentálására, és a szakmai kutatások eredményeinek összehangolt közvetítésére mind a társadalom, mind az érdekelt szereplők felé.

De ha már itt tartunk, hadd köszönjem meg a **Régi-új Magyar Építőművészet** folyóirat szerkesztőségének, mindenek előtt *Götz Eszternek* és *Szegő Györgynek* a megbízható és magas színvonalú munkáját és azt a 6 lapszámot, amit – nem kis erőfeszítés árán - az elmúlt évben is sikerült kiadni. A MÉSZ lapja a szövetség életében egyfajta állandóságot képvisel. Hiteles szakmai folyóirat ma is, nem tévedt el a bulvármédia irányába, de nem is vált egy szűk szakmai elit szócsövévé. Közérthető, bárki számára befogadható stabil médiafelület.

Már az eddigiekből is érzékelhető, hogy ezeket a programokat nem először rendezzük meg, és valószínűleg a legtöbb már ismerős sokak számára. Épp erre vagyunk a legbüszkébbek, hogy ilyen nehéz körülmények között, amikor a közös felelősség vállalás, talán még sosem volt ennyire fontos, mikor a világjárvány miatt megszűntek a normális emberi kapcsolatok és komoly gazdasági nehézségekkel kell szembe néznünk, akkor is folyamatosan sikerült megvalósítani programjainkat.

Sőt a videó műfajnál maradvá, egy új sorozatot is útjára indítottunk **„Modernizmus újra töltve”** címmel, a modern magyar épületek értékeiről és megújításáról. Az eddig elkészült epizódok témái a Gomba, Tihany, a Láng Művelődési Központ és hasonló hazai, kiemelkedő épületek voltak.

Ehhez a témakörhöz kapcsolódik a MÉSZ utóbbi évek legnagyobb szabású vállalkozása, a veszélyeztetett, vagy akár már át is alakított hatvanas-hetvenes évekbeli épületeket felvonultató **„Magyar modern”** adatbázisunk létrehozása, amely egységes rendszerben gyűjti össze a rendszerváltás előtti értékes épületeket. Felhívásunk célja, hogy ráirányítsuk a figyelmet az előttünk élt és alkotott magyar építészek munkáira, megvalósult épületeinek értékeire. Az adatbázis elindításának alapját a Magyar Építőművészet (MÉ) 1958–1979 között megjelent számai adják. A kiválasztás szempontja elsősorban a minőség és ismertség, valamint a potenciális veszélyeztetettség. Jónéhány kevésbé ismert házát is közlünk, amelyek méltók arra, hogy a már „kanonizáltak” között említsük őket. A válogatásnál arra is hangsúlyt fektettünk, hogy lehetőleg egyenletesen válogassunk az ország minden részéből. Az egyes épületek alapadatai (építész, tervezővállalat, évszám) – amennyiben közölték őket – az MÉ-

ből származnak. Az épületek megnevezését is innen vettük át, illetve, ahol szükséges volt, kiegészítettük a közismertebb vagy aktuálisabb elnevezésükkel.

Folytatva és kibővítve a témát szintén egy vállalkozásba kezdtünk, amikor útjára indítottuk a **MÉSZ Auditórium podcast** sorozatát, *Zubreczki Dávid*, szakíró szerkesztésében, olyan példák bemutatásával, amelyek azt bizonyítják, hogy igenis lehet új életet lehelni egy régi házba. A megszólaló tervezők ismerik azokat a kihívásokat, problémákat, amelyekkel szembe kell nézni egy átalakítás során. Ugyanakkor azt is tudják, miért fontosak ezek a munkák, milyen szépségei vannak egy régi ház új köntösbe öltöztetésének. A soron következő adásokban találkozhatunk 19. századi reprezentatív épülettel, amelyet a 21. század elvárásaihoz kellett igazítani, és olyan ipari csarnokkal is, amelyet a lebontástól mentett meg egy zseniális terv. Ugyanakkor mindegyik egyezik abban, hogy ma is működőképes, értékes alkotás. Akár villa, akár villamosmegálló, akár iskolaépület, akár gyár volt eredetileg.

Természetesen fontos kötelességünknek tekintjük az Emberi Erőforrás Minisztériumával kötött Közzolgáltatási szerződés keretében megvalósuló közművelődési feladatunkat is. Folytattuk a **Csütörtöki Iskola** programsorozatunkat, amit az előző évben 8 alkalommal tartottunk meg neves előadókkal a legkülönbözőbb témákban. (*Thuróczy György* sugárbiológus, *Ablonczy Balázs* történész, *Furu Árpád* építész, *Zöldy Pál* szociológus, *Takács-Sánta András* humán ökológus, *Berger Viktor* szociológus, és *Havasréti József* művészettörténész) Szerény mértékben ugyan, de fejlesztettük közönyvtárunkat és folyamatosan gondozzuk az **Építőművészeti Tanulmányok Digitális Tárhelyét** a honlapunkon. Ezen közfeladatok ellátása érdekében fontos feladat a MÉSZ székház rendbetétele és korszerűsítése, hogy végre méltó körülmények között működhessünk és hosszú távon biztosítsuk a magyar építőművészet otthonát.

Ennek első, jelentős mérföldköve az állami támogatással a teljes épületről készülő 3D lézerszkennes felmérési terv és a MÉSZ székház teljes felújítására és korszerűsítésére vonatkozó megvalósíthatósági tanulmányterv. Ráléptünk egy hídra, megkezdtünk egy munkát, amely a Magyar Építőművészek Szövetségét átvezeti a XXI. századba. A cél egy Építőművészeti Központ, ahol az épített környezet iránt érdeklődők és elkötelezettek megismerkedhetnek a tudatos és felelős térhasználat és téralakítás példaértékű megoldásaival. Nyitott ház, befogadó intézmény, ahol a felfedezés örömeivel gazdagodva bárki képet alkothat az építési folyamat szépségéről, a hagyomány és innováció szerepéről, növelve

az érdeklődést az építészet iránt, szemléltetve az építészek által létrehozott, a társadalom, a nemzetgazdaság, a turizmus és a kultúra számára is releváns értékeket.

Sokat és sokan fáradoztunk az elmúlt évben, hogy a világjárvány okozta nehézségek ellenére is a MÉSZ talpon maradjon és a szakma meghatározó szervezete legyen. Folyamatosan dolgoztunk, fenn tartottuk a házat, javításokat végeztünk el benne (elektromos hálózat felújítása, festés, mázolás), megtartottuk elnökségi üléseinket, és elkészítettük éves beszámolóinkat, költségvetési anyagainkat.

Szeretném ezért megköszönni a MÉSZ minden munkatársának és a ház minden dolgozójának hozzáállását és munkáját, akik nélkül ezt a rengeteg munkát nem tudtuk volna elvégezni. Ennek eredményeként elmondhatjuk, hogy a MÉSZ tavalyi költségvetése pozitív eredménnyel zárult, és nagyobb megrázkódtatások nélkül vészeltük át ezt a rendkívüli költségvetési évet. Reméljük, lassan túl leszünk a nehezén, és jövőre újra normális keretek között tudunk majd tevékenykedni, terveinket megvalósítani.

Ehhez szeretném felajánlani ezután is erőmet és tudásomat, és megköszönni az Önök támogatását és bizalmát a közös munkánkhoz, közös sikereinkhez.

2021. május

Krizsán András DLA